

Religious Beliefs and Sacred Elements in the Literature of Kau Chim Prophecies*

Naruchol Sathirawatkul

Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University

First Author: naruchol.s@ku.th

Siriwan Likhidcharoentham

Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University

Corresponding Author: siriwan.l@ku.th

Received: February 24, 2025 Revised: April 17, 2025 Accepted: May 15, 2025

Abstract

This research article aims to study religious beliefs and sacred entities in the Kau Chim Prophecies literature of Chinese shrines in the Bangkok metropolitan area. The data used in the research included Kau Chim Prophecies slips from eight Chinese shrines in Bangkok area, with a total of 458 slips. The researcher collected data from the shrines in Bangkok over a period of three weeks, from November 15, 2023, to February 15, 2024.

The research findings revealed that the content of the Kau Chim Prophecies slips from the Chinese shrines reflected beliefs in Buddhism, Taoism, Confucianism, and sacred entities, as shown in the following data: 1. Buddhist belief in striving to do good deeds, 2. Taoist belief in worshipping the gods of Taoism and leading a virtuous life, 3. Confucian belief in good governance and ethics, and 4. Belief in sacred entities, where gods are believed to possess supernatural powers. These beliefs influence people's ways of life and thinking, serving both a psychological role and a source of emotional support for humans, that they can be applied to modern life.

Keywords: Religious Beliefs, Sacred Beings, Deities, Immortals, Kau Chim

---

* This article is part of a thesis entitled "A study of beliefs and meanings of Kau Chim Prophecies in Worship Place in Bangkok" for the Doctor of Philosophy (Eastern Languages) degree, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University

คติความเชื่อทางศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในวรรณกรรมเชียงใหม่

นฤชล สติรวัฒน์กุล

ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

First Author: naruchol.s@ku.th

ศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม

ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Corresponding Author: siriwan.l@ku.th

ได้รับบทความ: 24 กุมภาพันธ์ 2568 ปรับปรุงแก้ไข: 17 เมษายน 2568 ตอรับตีพิมพ์: 15 พฤษภาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อทางศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในวรรณกรรมเชียงใหม่ของศาลเจ้าจีนในเขตกรุงเทพมหานคร ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เชียงใหม่ของศาลเจ้าจีนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 แห่ง โดยมีจำนวนใบเชียงใหม่ที่เก็บรวบรวมมาได้ 458 ใบ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากศาลเจ้าจีนในเขตกรุงเทพมหานคร ในช่วงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2566 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2567 เป็นเวลา 3 สัปดาห์

ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาคำทำนายในใบเชียงใหม่ของศาลเจ้าจีนสะท้อนให้เห็นถึงคติความเชื่อทางศาสนาพุทธ ศาสนาเต๋า ลัทธิขงจื้อและความศรัทธาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ 1. ความเชื่อทางศาสนาพุทธในการมุ่งมั่นกระทำความดี 2. ความเชื่อในศาสนาเต๋าซึ่งให้ความสำคัญกับการนับถือเทพเจ้าของลัทธิเต๋าและการดำรงตน 3. ความเชื่อในลัทธิขงจื้อในด้านการปกครองและจริยธรรม 4. ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งมองว่าเทพเจ้ามีพลังอำนาจที่เหนือธรรมชาติ ความเชื่อต่าง ๆ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลต่อวิถีชีวิตและแนวความคิดของผู้คนในสังคม อีกทั้งยังมีบทบาทในเชิงจิตวิทยาโดยเป็นที่พึ่งทางใจของมนุษย์ สามารถนำมาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

คำสำคัญ: ความเชื่อทางศาสนา, สิ่งศักดิ์สิทธิ์, เทพเจ้า, เชียงใหม่, เชียงใหม่

บทนำ

ในสังคมของชาวไทยเชื้อสายจีนจะมีการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณี ตามคติความเชื่อที่มาจากบรรพบุรุษอย่างเหนียวแน่นและยาวนาน ไม่ว่าจะเป็นการไหว้เจ้าตามเทศกาลหรือการไหว้บรรพบุรุษอย่างที่คุณแม่คนแก่ที่เป็นชาวจีนแต่จิวมักจะพูดว่า จิกนี้ไปโยโย่ (潮州年年八节 chāozhōu shínián bājié) หมายถึง อย่าลืมแปดเทศกาลสำคัญในการดำเนินชีวิต ซึ่งแต่ละปีจะมีประเพณีไหว้เจ้าสำคัญ ๆ อยู่ 8 เทศกาล¹ เทศกาลใหญ่ ๆ ทั้ง 8 เทศกาลนี้ คนจีนมักจะไปไหว้เจ้าขอพรที่วัดหรือศาลเจ้าที่ตนศรัทธา หนึ่งในกิจกรรมของการมาไหว้พระขอพรคือ การเสี่ยงเซียมซี เพื่อขอให้เทพเทวาปกป้องคุ้มครองและชี้แนะเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นกังวลในขณะนั้น คำว่า เซียมซี หมายถึง ฉลากหรือไม้เท้าเสี่ยงทาย ส่วนคำว่า ซี หมายถึง คำกลอน เมื่อมารวมกันจึงหมายถึง คำกลอนบนกระดาษแผ่นเล็ก ๆ ใบเซียมซีจึงมีเนื้อหาแจ้งผลการเสี่ยงทายโดยเขียนเป็นคำกลอน วัดและศาลเจ้าจีนมักจะมีเซียมซีไว้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญตามขนบธรรมเนียมประเพณีจีน การเสี่ยงเซียมซีเป็นวิธีการทำนายโชคชะตาที่คนจีนนิยมเป็นอย่างมากโดยเฉพาะคนในชนบท (Li, 2017) คำทำนายมักจะเป็นคำสอนในเชิงพุทธปรัชญาที่เกี่ยวกับสติสัมปชัญญะสอนให้คนทำความดีละชั่ว สมาธิ ขันติ ความทุกข์ ความสามัคคี ศาสนธรรม บุญกุศล ทาน อธิษฐาน และคำสอนในเชิงขนบธรรมเนียมประเพณีที่ให้เชื่อถือคำโบราณ เชื่อฟังผู้ใหญ่ เชื่อบุญวาสนาในกฎแห่งกรรม การคบมิตร การขนานศาลกล่าว (วิมล คำศรี, 2540)

ศาลเจ้าและวัดหลายแห่งในประเทศไทยก็มีวัฒนธรรมการเสี่ยงทายโดยใช้เซียมซี ทุกคนมีจุดหมายเดียวกันคือ ต้องการให้เทพเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยชี้แนะแนวทางในการแก้ปัญหา หรือความคับข้องใจในเรื่องราวที่ตนประสบอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำงาน ความรัก สุขภาพ การเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นธรรมชาติของชีวิตที่มีความไม่แน่นอน เมื่อได้คำตอบจากการเสี่ยงเซียมซีนั้นก็มักกลับไปปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดความสบายใจคลายกังวล เมื่อปฏิบัติตามแล้วได้ผลผู้คนที่ยังเชื่อถือศรัทธาในเซียมซีของศาลเจ้านั้น ๆ เมื่อมีปัญหาใหม่เกิดขึ้นก็จะกลับมาเสี่ยงเซียมซีเพื่อขอแนวทางในการแก้ปัญหาต่อไป จึงทำให้การเสี่ยงเซียมซีมีการสืบทอดต่อเนื่องกันมาอย่างยาวนานจากอดีตและพัฒนารูปแบบจวบจนมาถึงปัจจุบัน ความเชื่อเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งเกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน เป็นพื้นฐานก่อให้เกิดการกระทำต่าง ๆ ทั้งในด้านดีและด้านร้าย ทำให้เกิดคำสอนขึ้นทั้งที่เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติ ความเชื่อจะเป็นพื้นฐานแห่งการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์และศาสนา ก่อให้เกิดฤทธิ์เกิดพลังและความเชื่อมั่นทางใจ (มณี พยอมยงค์, 2528)

ศาสนาเกิดขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาชีวิตให้มนุษย์ จากการศึกษาศาสนาพื้นบ้านเกิดขึ้นจากความเป็นจริงมีพื้นฐานมาจากความเชื่อเรื่องของไสยศาสตร์ และโชคลางที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ที่เกี่ยวกับพระเจ้า เทวดา ภูตผี ปีศาจ อำนาจเหนือธรรมชาติ มีศาสนาหลายศาสนามักจะกำหนดลักษณะโดยหลักการเทววิทยาและประเพณีปรัมปราทางด้านปรัชญาความรู้ต่าง ๆ (दनัย ไชโยธา, 2539)

การนับถือเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีที่มาจากความเคารพธรรมชาติและความกตัญญูต่อบรรพชนของคนจีนเป็นความเชื่อที่เก่าแก่ที่สุดที่บรรพบุรุษได้ถ่ายทอดมาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากในวิถีชีวิตของคนจีนโบราณจวบจนกระทั่งปัจจุบัน การนับถือเทพเจ้ามีตั้งแต่เทพเจ้าประจำธรรมชาติ เทพเจ้าชั้นสูงสุด ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระโพธิสัตว์ และเซียนต่าง ๆ แนวคิดนี้เชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีพลังอำนาจ หรือคุณค่าทางจิต

¹ 8 เทศกาล มีดังนี้ 1. เทศกาลตรุษจีน 2. เทศกาลหยวนเซียว 3. เทศกาลเซ็งเม็ง 4. เทศกาลตวนอู่หรือวันไหว้บ๊ะจ่าง 5. เทศกาลสารทจีน 6. เทศกาลวันไหว้พระจันทร์ 7. เทศกาลตั้งโจย 8. เทศกาลไหว้เจ้าสิ้นปี

วิญญูณที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้สึกเชื่อมโยงกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ผู้คนที่ขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มักเชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะคอยปกป้องคุ้มครอง

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเนื้อหาคำทำนายในใบเซียมซีว่ามีคติความเชื่อทางศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนอย่างไร ที่ทำให้การเสี่ยงเซียมซียังคงสืบทอดและได้รับความนิยมจนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาคติความเชื่อทางศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่แฝงอยู่ในคำทำนายในใบเซียมซี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาคำทำนายในใบเซียมซีฉบับภาษาจีนและความหมายที่แปลเป็นภาษาไทยว่ามีคติความเชื่อทางศาสนาใดและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพนับถือโดยให้คุณค่าในด้านใด

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ เซียมซีของศาลเจ้าเงินในเขตกรุงเทพมหานครที่ชาวไทยเชื้อสายจีนเลื่อมใสศรัทธาเดินทางไปกราบไหว้บูชา จำนวน 8 แห่ง โดยมีจำนวนใบเซียมซีที่เก็บรวบรวมมาได้ 458 ใบ ดังรายละเอียดของจำนวนเซียมซีในแต่ละศาลเจ้าที่นำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์

ตาราง 1 รายชื่อศาสนสถานและจำนวนใบเซียมซี

ลำดับที่	รายชื่อศาสนสถาน	จำนวน: ใบ
1.	ศาลเจ้าพ่อกวนอู	100
2.	ศาลเจ้าแม่ทับทิม	28
3.	ศาลเจ้าชำนันเก็ง	60
4.	ศาลเจ้าไต้ฮงกงโจวซื่อ	60
5.	ศาลเจ้าอานเนี้ยเก็ง	60
6.	ศาลเจ้าโจซื่อกง	76
7.	ศาลเจ้าพ่อเสือ	46
8.	ศาลเจ้าเล่าปุนเล่ากง	28
รวมทั้งสิ้น		458

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงคติความเชื่อทางศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่แฝงอยู่ในคำทำนาย
2. ทำให้ทราบถึงได้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตของคนในยุคสมัยนั้นนำมาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 สํารวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 รวบรวมใบเขียนชื่อจากศาลเจ้าจีนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 แห่ง ในช่วงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2566 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2567

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของใบเขียนชื่อในแต่ละศาลเจ้าในฉบับภาษาจีนและที่แปลความหมายเป็นภาษาไทย ว่ามีคติความเชื่อทางศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในด้านใด

2.2 อธิบายถึงสาเหตุของความเชื่อทางศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในแต่ละรูปแบบ

2.3 สรุปและอภิปรายผล

ต้นกำเนิดและวิวัฒนาการของเซียมซี

เซียมซีเป็นรูปแบบการเสี่ยงทายที่มีต้นกำเนิดมาจากประเทศจีน ในยุคราชวงศ์ซาง (商朝 ประมาณ 1,766 – 1,122 ปีก่อนคริสต์ศักราช) ชาวจีนได้ค้นพบตัวอักษรจีน และอักษรสำหรับการเสี่ยงทาย มีทั้งที่เขียนไว้บนเครื่องนอนและกระดูกสัตว์ เช่น วัว ควาย กระดองเต่า ซึ่งเรียกระดุกเหล่านี้ว่ากระดูกเสี่ยงทาย ใช้ในพิธีเสี่ยงทาย ที่ถามเกี่ยวกับสภาพอากาศ พืชผล การเกษตร การเลี้ยงสัตว์ และการทำสงคราม ต่อมาในสมัยราชวงศ์โจว (周朝 ประมาณ 1,200 ปีก่อนคริสต์ศักราช) ได้เกิดตำราเกี่ยวกับการเสี่ยงทาย ที่เรียกว่า อี้จิง (易经) ซึ่งเป็นตำราที่บรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงตามกฎธรรมชาติของฟ้าและดิน ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน จำนวน 64 ประการ หรือ 64 ฉันทลักษณ์ ซึ่งเป็นความรู้ที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตของชาวจีนยุคโบราณ การเสี่ยงทายในสมัยนั้นได้อาศัยเนื้อหาในอี้จิงเป็นหลักในการทำนายและสืบทอดต่อเนื่องกันมาอย่างยาวนาน จึงได้มีเซียมซีเกิดขึ้นในยุคนี้ เนื้อหาคำทำนายจะใช้บทกวีเป็นสื่อในถ่ายทอดความหมายของการทำนาย จึงเรียกว่า เซียมซี (签诗) เซียมซีได้แพร่หลายเข้าไปในประเทศต่าง ๆ ของทวีปเอเชีย เช่น ฮองกง สิงคโปร์ มาเลเซีย ญี่ปุ่น เกาหลี สำหรับประเทศไทย ได้เข้ามาพร้อมกับชาวจีนที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย สันนิษฐานว่ามีขึ้นครั้งแรกที่ศาลเจ้าเล่งจูเกียง จังหวัดปัตตานีในปี พ.ศ. 2116 และกระจายอยู่ในศาลเจ้าที่เป็นแหล่งอาศัยของชุมชนชาวจีนในพื้นที่ต่าง ๆ ชาวจีนได้นำเอาวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อในท้องถิ่นของตน ซึ่งรวมถึงการเสี่ยงเซียมซีไปในถิ่นที่อยู่ใหม่ เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจในยามที่ประสบปัญหาได้รับความยากลำบากในชีวิต และยังหาทางแก้ไขไม่ได้ เดิมทีคำทำนายเซียมซีเป็นภาษาจีนยังไม่มีแปลคำทำนายเป็นภาษาอื่น เมื่อการเสี่ยงเซียมซีเป็นที่นิยมแพร่หลายมากขึ้น จึงได้มีการแปลเป็นภาษาไทยโดย เปลี่ยนแซ่สอง ซึ่งมีความรู้ภาษาจีนเป็นอย่างดี ได้ทำถวายวัดกัลยาณมิตรในสมัยรัชกาลที่ 5 เพื่อให้คนไทยที่มาเสี่ยงเซียมซีได้ทราบความหมายของผลการเสี่ยงทาย ทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมจีนผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น ต่อมา ผู้ศรัทธาที่เข้ามาเสี่ยงเซียมซี ไม่ได้มีแต่ชาวจีนเท่านั้น หากมีคนไทยเข้ามาเสี่ยงเซียมซีมากขึ้นอีกด้วย

เซียมซีไม่ได้เป็นเพียงการเสี่ยงทายเท่านั้น แต่ยังเป็นวัฒนธรรม ประเพณี ที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ซึ่งแฝงไปด้วยความเชื่อที่สัมพันธ์กับธรรมชาติและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ ทำให้เกิดผลดีหรือผลร้ายโดยไม่สามารถหาเหตุผลมาอธิบายได้ เพื่อให้มนุษย์ทำให้เกิดความเกรงกลัวต่อ

สิ่งที่มีอิทธิฤทธิ์ มีอำนาจเหนือธรรมชาติ ทำให้ต้องพึ่งพาสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาบรรเทาความหวาดกลัว และ บันดาลความสุขแก่มนุษย์ ดังแนวคิดต่อไปนี้

แนวคิดด้านความเชื่อในพลังเหนือธรรมชาติ

ความเชื่อเกิดจากความกลัวของมนุษย์ ที่ไม่สามารถหาเหตุผลมาอธิบายบางสิ่งบางอย่างที่เกิดขึ้น ตามธรรมชาติได้ และเกิดจากความต้องการให้สังคมเป็นระเบียบ ต้องการให้บุคคลอื่นปฏิบัติตาม จึงอาศัย ความเชื่อมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวผู้คนในสังคม เพื่อให้การดำเนินชีวิตไปด้วยความสุข ความเชื่อของมนุษย์ มีวิวัฒนาการมาจากความเชื่อในเรื่องภูต ผี ปีศาจ พลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ซึ่งอาจผสมผสานกับความเชื่อ ทางไสยศาสตร์พัฒนาเป็นความเชื่อทางศาสนาตามลำดับ ความเชื่อทางศาสนา เป็นสิ่งบรรเทาความกลัว ของมนุษย์ ช่วยปกป้องคุ้มครองให้ปลอดภัยจากอันตราย ช่วยลดบันดาลให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ในการดำรงชีวิต (เสาวลักษณ์ อนันตศานต์ และ สุภัทรา บุญปัญญาโรจน์, 2558)

ความเชื่อนับเป็นพื้นฐานแห่งการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น เกิดจากวิถีชีวิต ของท้องถิ่นนั้น ๆ แต่ละสังคมต่างมีความเชื่อเป็นมรดกสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับ อันเกิดอยู่ในจิตสำนึกของมนุษย์ต่อพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ที่เป็นผลดีหรือผลร้ายต่อมนุษย์หรือสังคม นั้น ๆ แม้ว่าพลังอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านี้ ไม่สามารถจะพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริง แต่มนุษย์ในสังคมหนึ่ง ยอมรับและให้ความยำเกรง ฉะนั้น ความเชื่อจึงมีขอบเขตกว้างขวางมาก ไม่เพียงแต่จะหมายถึงความเชื่อ เรื่องดวงวิญญาณ ภูตผี คาถาอาคม โชคลาง ไสยเวทต่าง ๆ ยังรวมถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติที่มนุษย์ยอมรับ นับถือ เช่น ต้นโพธิ์ ต้นไทร ป่าเขา เป็นต้น (ธวัช ปุณโณทก, 2528)

ความเชื่อเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์ในสมัยโบราณมีความรู้ทางวิชาการ น้อยและเชื่อว่าความเป็นไปของชีวิตและสรรพสิ่งทั้งหลาย เกิดขึ้นจากการดลบันดาลของผีสิง เทวดา และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ความเชื่อในพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ที่มีผลต่อสภาพจิตใจ และมีบทบาท ในการกำหนดพฤติกรรม การกระทำต่าง ๆ ในทิศทางของความเชื่อนั้น เป็นสิ่งปรากฏอยู่ในกลุ่มคน ดังนั้น เมื่อปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ เป็นต้นว่าฟ้าแลบ ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า ภูเขาไฟระเบิด แผ่นดินไหว อุทกภัย และวาทภัยเกิดขึ้น มนุษย์จึงตกใจกลัว เพราะไม่รู้สาเหตุการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น เมื่อมนุษย์ไม่รู้ และไม่มีทางป้องกันแก้ไข จึงเชื่อว่าปรากฏการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นเกิดจากการกระทำของ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรืออิทธิฤทธิ์ของเทพเจ้าผู้ทรงบันดาลให้เป็นไป ความเชื่อจึงเกิดขึ้น และได้กลายมาเป็น มูลเหตุหนึ่งที่กำหนดวิถีชีวิตของมนุษย์ (दनัย ไชโยธา, 2539)

ดังนั้น จึงอาจสรุปแนวความคิดและความเป็นมาของความเชื่อได้ว่า ความเชื่อเป็นวัฒนธรรม อย่างหนึ่งของคนในสมัยโบราณ ที่มีความเจริญทางวิชาการน้อย ทำให้เชื่อว่าความเป็นไปต่าง ๆ ในชีวิต เกิดจากพลังเหนือธรรมชาติ เกิดความเกรงกลัว จำต้องน้อมรับด้วยการเคารพบูชา ประกอบพิธีกรรม บวงสรวง ซึ่งทำให้ความเชื่อที่เกิดขึ้นกลายเป็นลัทธิต่าง ๆ กลายเป็นศาสนา ซึ่งก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ โดยสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น ความเชื่อของมนุษย์ เกิดจากความรู้สึกลัวว่าไม่ปลอดภัยจากอำนาจเหนือธรรมชาติ เมื่อเกิดเหตุการณ์ทางธรรมชาติที่ทำอันตราย ต่อชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์ และเมื่อมนุษย์หาเหตุผลมาอธิบายไม่ได้ จึงเกิดความคิดว่าจะต้องมี สิ่งใดสิ่งหนึ่งบันดาลให้เป็นไป และสิ่งนั้นต้องมีอำนาจเหนือธรรมชาติ ซึ่งไม่สามารถบอกได้ว่าอำนาจ เหนือธรรมชาตินั้นคืออะไร จึงมีจินตนาการขึ้นตามความรู้สึกลัวว่าสิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติคือ ภูต ผี

ปีศาจ วิญญาณ เทวดา นางไม้ เป็นต้น ดังนั้น มนุษย์จึงตกอยู่ภายใต้อำนาจเหนือธรรมชาติดังกล่าวมา การเช่นสรวงบูชาต่อสิ่งที่ตนจินตนาการขึ้น เพื่อผ่อนคลายความรุนแรงและบันดาลให้พวกตนเกิดความ สุขและเมื่อพวกตนได้รับความสุข ความปลอดภัย จึงเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติที่มีความพึงพอใจ และเห็นใจพวกตนก็เช่นสรวงบูชา เพื่อขอบคุณอีกครั้ง การกระทำเช่นนี้ของมนุษย์มีการเรียนรู้สืบทอด กันมา จนกลายเป็นขนบธรรมเนียมและชนบประเพณีของกลุ่มชน

แนวคิดด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ สิ่งหรือภาวะที่เชื่อว่ามีอำนาจเหนือธรรมชาติ สามารถบันดาลให้เป็นไปหรือให้ สำเร็จได้ดังปรารถนา ในความคิดเห็นของชาวจีน สิ่งศักดิ์สิทธิ์มักจะเป็นเทพเจ้าในนิยายปรัมปรา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีที่มาจากความเคารพธรรมชาติ และความกตัญญูต่อบรรพชน ชาวจีนเชื่อว่าเทพเจ้าเป็นสัญลักษณ์ของพลัง อำนาจที่เหนือธรรมชาติ มีอิทธิพลและบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต เทพเจ้าไม่เพียงแต่เป็นผู้ควบคุมธรรมชาติและโชคชะตา แต่ยังเป็นตัวแทนของค่านิยม ศีลธรรม ดังที่ ถาวร ลิกชโกศล (2561) ได้แยกประเภทเทพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของจีนดังนี้

1. เทพประจำธรรมชาติและเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต มนุษย์มีความเคารพและ เกรงกลัวธรรมชาติ เชื่อว่าในธรรมชาติมีเทพคอยปกปักรักษา เช่น เทพเจ้าภูเขา แม่น้ำ ฟ้า ดิน ดวงดาว เทพที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของมนุษย์ เช่น เทพแห่งประตู เทพประตูห้อง เทพเตาไฟ เทพห้องโถงกลาง และเทพแห่งหนทาง รวมถึงเทพแห่งชุมชน ซึ่งเป็นที่มาของ พระเสื่อบ้านเสื่อเมืองและเทพขุนเถ้ากง

2. เทพบรรพชน บุคคลในตำนานและบุคคลสำคัญบางคน ประมุขยุคโบราณและบุคคล ในตำนานที่มีคุณูปการต่อคนจีน ได้รับการยกย่องเป็นเทพเจ้ามาช้านาน เช่น เทพผู้ชี สอนคนจีนทำแหวน เทพเสียนหนง สอนการเพาะปลูกและยาสมุนไพร เทพหวงตี้ ผู้รวมชนเผ่าในยุคแรก เทพนิยายในตำนาน เช่น โฮ่วอี้ ผู้ยิงดวงอาทิตย์ให้เหลือดวงเดียว ฉางเอ๋อ ผู้กินยาอมตะแล้วลอยเข้าไปอยู่ในดวงจันทร์ และ บุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ ผู้ทรงคุณธรรมจนได้รับยกย่องเป็นเทพเจ้า เช่น เล่าจื้อ กวนอู เจ้าแม่ทับทิม หรือ เซียนบางองค์ในคณะเป่ย์เซียน

3. เทพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพุทธศาสนา ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระโพธิสัตว์ พระอรหันต์ เทพเถระ เทพผู้คุ้มครองพุทธศาสนาและวัด เช่น ท้าวจตุโลกบาล พระเวทโพธิสัตว์

4. เทพในศาสนาเต๋า เทพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาเต๋ามาจากเทพประจำธรรมชาติ เทพบรรพชน และบุคคลในตำนาน รวมถึงเทพอื่น ๆ อีกมาก เช่น เทพที่กำกับดูแลฟ้าฟ้า คือ เทพเทียนกวน เทพที่กำกับ ดูแลพื้นดิน คือ เทพตี้กวน เทพที่กำกับดูแลพื้นน้ำ คือ เทพส่วยกวน

5. เทพพื้นบ้าน คือ เทพที่แพร่หลายในหมู่ประชาชน เกิดจากเทพ 4 ประเภทแรกที่แปรเปลี่ยน ไปตามความเชื่อของชาวบ้าน เช่น เจ็กเซียนฮ่องเต้ เทพจตุรเทวาราช เป็นเทพชั้นรองในลัทธิเต๋า ซึ่งเจ็กเซียน ฮ่องเต้เป็นราชาแห่งสรวงสวรรค์ ส่วนเทพสูงสุดของศาสนาเต๋า คือ ไตรสุทธิเทพ ซึ่งมี 3 องค์ ได้แก่ หยวนสื่อเทียนจุน ผู้สร้างจักรวาล หลังเปาเทียนจุน ผู้คุมกฎของจักรวาล ไท่ซ่างเหล่าจุน ผู้เผยแพร่ธรรม และกฎของจักรวาล

ความเชื่อของมนุษย์เกิดจากความเกรงกลัวในพลังอำนาจเหนือธรรมชาติที่มีผลต่อจิตใจของมนุษย์ โดยเชื่อว่าปรากฏการณ์ที่เหนือการควบคุมเกิดจากการกระทำของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีพลังอำนาจบันดาลให้ เป็นไปหรือให้สมความปรารถนา ทำให้เกิดการเช่นสรวงบูชา ขอพรให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ปกป้องคุ้มครองให้ปลอดภัย

เมื่อมนุษย์เผชิญกับความไม่แน่นอน การเสี่ยงทายจึงเกิดขึ้นเพื่อขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ชี้แนะแนวทางในการแก้ปัญหา ขจัดปัดเป่าความกังวลใจในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ผลการศึกษา

จากการศึกษาคติความเชื่อทางศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ผ่านคำทำนายในใบเซียมซี ผู้วิจัยพบว่าการทำนายมีพื้นฐานมาจากความเชื่อในเทพเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีพลังเหนือธรรมชาติมักจะเกี่ยวข้องกับการเสี่ยงทาย เพราะผู้เสี่ยงทายเชื่อว่าการเสี่ยงเซียมซีเป็นการขอคำแนะนำจากเทพเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีพลังเหนือธรรมชาติ ส่งผลต่อชีวิตมนุษย์ และเชื่อว่าคำทำนายจากเซียมซีสามารถใช้เป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญอยู่ โดยมีคติความเชื่อทางศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดังนี้

1. คติความเชื่อทางศาสนา

ศาสนาในความหมายกว้าง ๆ คือ การบวงสรวงบูชาหรือการสร้างความสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างมนุษย์และอำนาจศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ซึ่งมนุษย์เชื่อว่าสามารถควบคุมหรือมีอิทธิพลเหนือวิถีธรรมชาติและวิถีชีวิตของมนุษย์ (ยศ สันตสมบัติ, 2537) ศาสนาเป็นสถาบันหนึ่งในสังคม ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ คือ หลักธรรมคำสอน พิธีกรรมที่แสดงออกถึงความเชื่อนั้น วิธีการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ศาสนาเป็นเรื่องความเชื่อศรัทธาในหลักธรรมคำสอนที่เกี่ยวกับชีวิต ความเป็นมา ความเป็นอยู่ และความเป็นไปจากอดีต ปัจจุบัน และอนาคต อธิบายสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ทำให้เกิดความสงบ และความหวังในชีวิต ดังนี้

1.1 ความเชื่อทางศาสนาพุทธ

ศาสนาพุทธฝ่ายเถรวาทจะยึดคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ทั้งถ้อยคำและเนื้อความ โดยเคร่งครัดมีหลักคำสอนที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักอริยสัจ 4 หรือความจริงอันประเสริฐ ในการดำเนินชีวิต สอนให้มนุษย์เกิดมาแก้ปัญหาความทุกข์จากความต้องการสิ่งต่าง ๆ โดยค้นหาสาเหตุของทุกข์นั้นและดับทุกข์ด้วยการยุติความต้องการที่ทำให้เกิดทุกข์นั้นเสีย โดยกำหนดชะตาชีวิตผ่านการกระทำโดยใช้สติปัญญาและความเพียรของตนเองในการดำเนินชีวิต ส่วนศาสนาพุทธฝ่ายมหายาน อันหมายถึง ยานลำใหญ่ที่จะพาผู้คนจำนวนมากให้หลุดพ้นจากความยากลำบากไปด้วยกัน พุทธศาสนามหายานมีประเพณี คำสอน ความเชื่อที่แสวงหาการหลุดพ้นโดยมีพุทธเจ้าองค์สำคัญที่สุด คือ พระอมิตาภ พุทธเจ้าและมีพระโพธิสัตว์องค์สำคัญที่สุด คือ พระอวโลกิเตศวรกวนอิม โดยการช่วยเหลือเวไนยสัตว์ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ โดยหัวใจของการปฏิบัติธรรม คือ ต้องมีทั้งปัญญาและกรุณาควบคู่กันไป เน้นการละความเห็นแก่ตัว และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตาราง 2 ตารางการวิเคราะห์เซียมซีตามคติความเชื่อทางศาสนาพุทธ

ชื่อศาลเจ้า/ ใบที่	คำทำนายภาษาจีน	คำแปลภาษาไทย	วิเคราะห์
ศาลเจ้า อาเนี้ยเก็ง ใบที่17	意中欲问神仙方 劝而且退莫相缠 宽心可待宽心至 必然遇得贵人持	พกความเดือดร้อน อยู่ในใจ อ่ยวอนไหว้ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยแก้ไข	คำทำนายนี้แสดงให้เห็นความเชื่อ ที่ว่า ให้พึ่งพาตนเองไม่ต้องไหว้วอน สิ่งศักดิ์สิทธิ์มาช่วยเหลือให้ปลอดภัย

ตาราง 2 ตารางการวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความเชื่อทางศาสนาพุทธ (ต่อ)

ชื่อศาลเจ้า/ ใบที่	คำทำนายภาษาจีน	คำแปลภาษาไทย	วิเคราะห์
ศาลเจ้า พ่อเสือ ใบที่ 20	看宣一卷经 请佛做证明 祈禳灾自退 宅舍保安宁	ให้หมั่นสวดมนต์ ภาวนาอาราธนา พระพุทธรูป เป็นที่พึ่งไว้ ภยันั้นจะสูญไปเอง ในบ้านเรือนจะสุข สบาย	อย่าไปกังวลกับเรื่องต่าง ๆ ให้ทำใจ เป็นกลางตามความเชื่อทางพุทธ ศาสนาที่ว่าให้เดินสายกลางอย่า สุดโต่งไปกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเกินไป เมื่อมีสติ ทำใจให้เป็นกลาง แล้วจะ มีปัญหาแก้ปัญหาก็จะลุล่วงไป ด้วยดี ความสุขก็จะตามมา เนื้อหาคำทำนายกล่าวว่า ขอพระพุทธเป็นพยานในการ สวดมนต์ภาวนา อธิษฐานขอพร ให้ขจัดปัดเป่าภัยพิบัติสิ่งชั่วร้าย ให้ออกไปจากตน ขอให้ พระพุทธรูปเจ้าจงปกป้องคุ้มครองให้ ชีวิตมีความปลอดภัยและสงบสุข ศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจของมนุษย์ การสวดมนต์เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว จิตใจ ชาวพุทธถือว่าเป็นเรื่อง สำคัญ ถ้าเข้าใจความหมายของมนต์ ที่สวดนั้นก็เข้าใจธรรมะง่ายขึ้น บทสวดมนต์ตามวิถีพุทธมีคำ สาธยายที่มีแต่ความเป็นสิริมงคล พร้อมด้วยพลาณภาพแห่งบุญกุศล ในทุกถ้อยคำ มีอานิสงส์พาชีวิต ไปสู่ที่สูง ห่างไกลโรคร้าย ป้องกัน อุปสรรคอันตราย
ศาลเจ้า ไต้ฮงกงโจวซือ ใบที่ 27	皈依善果在法门 不染繁华断六根 绝粒看经香一柱 苍颜鹤发配乾坤	ยี่สิบเจ็ดตัดกิเลสเพศ ผนวช ฝ่าถ้อยศีล กินบวชไม่ห่างเหิน ท่องคัมภีร์พุทธโธวาท ไม่ขาดเกิน จักเจริญ ชันษากว่าใคร ๆ	เชื่อมโยงนี้ได้พูดถึงคำว่า 皈依 แต่เดิม เป็นพิธีกรรมในศาสนาพุทธเป็น การสละเพศฆราวาสเข้ามาเป็น บรรพชิตในศาสนาพุทธ โดยยึดถือ พระรัตนตรัยอันมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง ภายหลังหมายถึง คนที่เชื่อมั่นและศรัทธาในศาสนา

ตาราง 2 ตารางการวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความเชื่อทางศาสนาพุทธ (ต่อ)

ชื่อศาลเจ้า/ ใบที่	คำทำนายภาษาจีน	คำแปลภาษาไทย	วิเคราะห์
ศาลเจ้า โจซือก่ง ใบที่ 39	天然扶出体相如 半为实相半为虚我 佛教中无尽法诸般 孽障尽消除	สังขารเราเฉาไปได้ ตามกาล ไม่ยืนนาน คงอยู่รู้สลาย แต่พระธรรมคำสอน ไม่คลอนคลาย ปัดอันตรายให้พ้น จากตนไป	พุทธหรือคนสนับสนุนทุ่มเททั้ง กายใจเข้าร่วมกับองค์กรศาสนา และองค์กรอื่น ๆ ความหมายใน คำทำนายนี้มีแนวคิดทางศาสนา พุทธในการตัดสินใจบวชเพื่อ ศึกษาธรรมะ ให้เกิดความซาบซึ้ง และเจริญในรสพระธรรม ทุกอย่างเป็นไปตามกฎของ ธรรมชาติ มีความไม่แน่นอน ไม่เที่ยงแท้ ดังประโยคที่ว่า สังขารเราเฉาไปได้ตามกาล ไม่ยืนนานคงอยู่รู้สลาย 天然扶出 体相如 半为实相半为虚 ส่วนประโยคที่ว่า 我佛教中无尽 法 诸般孽障尽消除 หมายถึง พระธรรมคำสอนของ พระพุทธเจ้านั้นไม่มีที่สิ้นสุด มีคุณอนันต์ ถ้าปฏิบัติตามคำสอน จะขจัดปัดเป่าอุปสรรค ภัยอันตราย ให้พ้นจากตนไปได้ พุทธศาสนา สอนให้แยกแยะสิ่งที่เป็นจริงและ สิ่งที่เป็นมายา พุทธศาสนาสอน ให้ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต สอนให้รู้จักพึ่งพาตนเอง เชื่อกฎ แห่งกรรม ทำทุกอย่างให้สมตุล หรือเดินสายกลางไม่ทรมาณตน ให้ลำบาก ซึ่งเข้ากับหลักการ ของการหลุดพ้นจากทุกข์ในพุทธ ศาสนา ซึ่งเป้าหมายในการศึกษา และปฏิบัติธรรมของชาวพุทธ คือ การมีศีล สมาธิ ปัญญา ในการ แก้ไขปัญหา ขจัดความทุกข์ และ หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง

1.2 ความเชื่อในลัทธิเต๋า

ลัทธิเต๋าเป็นปรัชญาและศาสนาที่มีต้นกำเนิดในประเทศจีน มีแนวคิดหลักที่สำคัญในการดำเนินชีวิตให้เป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องใช้ความพยายามมากเกินไปในการดำเนินชีวิต หลีกเลียงความยุ่งยากซับซ้อน อภิปรัชญาประการแรกของเต๋ากล่าวว่า ความเป็นหนึ่งที่รวมเอาความเป็นสองและความหลากหลายทั้งหมดไว้ มนุษย์มักมองสรรพสิ่งอย่างเปรียบเทียบและแบ่งแยกให้เกิดสิ่งตรงข้าม เช่น สูงและต่ำ ดำและขาว ถูกและผิด แต่เต๋าสอนให้รวมสิ่งตรงข้ามเข้าด้วยกัน จะพบความหลากหลายร่วมกันเป็นหนึ่ง การดำเนินชีวิตต้องมีความสมดุลกันระหว่างพลังสองขั้วที่เรียกว่าพลังหยินและพลังหยางที่มีอยู่ในธรรมชาติ พลังทั้งสองขั้วมีทั้งที่ส่งเสริมและขัดแย้งกัน เช่น ความมืดอยู่ตรงข้ามกับความสว่าง ความแข็งอยู่ตรงข้ามกับความอ่อนนุ่ม พลังที่ส่งเสริมกัน เช่น น้ำส่งเสริมให้ต้นไม้เติบโต เมื่อต้นไม้เติบโตเต็มที่เหี่ยวเฉาแห้งตายก็สามารถนำมาทำเป็นฟืน ทำให้เกิดไฟ ทำให้เกิดความร้อน เมื่อไฟเผาไหม้ไม้กลายเป็นเถ้าถ่านทับถมกันเป็นเวลานานทำให้เกิดดินที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นวงจรที่ส่งเสริมกันตามธรรมชาติ เป็นต้น ส่วนศาสนาเต๋าเป็นศาสนาโบราณที่มีอิทธิพลทางความคิดของคนจีนรองจากศาสนาพุทธ (<https://thai.cri.cn>) ศาสนาเต๋าให้ความสำคัญกับการมีชีวิตอยู่ จึงพยายามแสวงหาหนทางเพื่อให้มีชีวิตยืนยาวและไม่แก่เฒ่า นอกจากนี้ ศาสนาเต๋ายังเชื่อว่าชีวิตไม่ใช่สิ่งที่ฟ้าลิขิต หากแต่เป็นสิ่งที่ตนกำหนดเองได้ และเชื่อว่าการบำเพ็ญเพียรตามวิถีเต๋านั้นที่จะเป็นหนทางบรรลุเป็นเทพหรือเซียน ซึ่งมีชีวิตอมตะ เชื่อเรื่องพลังที่อยู่เบื้องหลังชีวิต ความเชื่อเรื่องวิญญาณ การบูชาบรรพบุรุษ การบูชาเทพเจ้าเพื่อขอพร ซึ่งศาสนาเต๋าคือเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติและจักรวาล

ตาราง 3 การวิเคราะห์เชื่อมโยงซีตามความเชื่อในลัทธิเต๋า

ชื่อศาลเจ้า/ ใบที่	คำทำนาย ภาษาจีน	คำแปลภาษาไทย	วิเคราะห์
ศาลเจ้า พ่อเสือ ใบที่ 3	江头一石狮 端坐几多时 人得风波发 全身不动移	เปรียบเหมือนสิงโตหิน ตั้งเฉยอยู่ ลมฝนจะพัด พาประการใดไม่ เคลื่อนไหว	คำทำนายนี้มีความหมายว่า ถ้าตั้งใจ ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วต้องมีความแน่วแน่ แม้ว่าจะเจอพายุใหญ่คลื่นลมแรงอันเป็น อุปสรรคก็จะไม่เปลี่ยนความตั้งใจ คำทำนายนี้มีแนวคิดของปรัชญาเต๋า แฝงอยู่ คือ ในการทำงานเราต้องใช้ จิตวิญญาณในการทำงาน ถ้าจิตเรา อยู่กับงานเป็นหนึ่งเดียวทำให้เห็นเหตุ และปัจจัยแล้วดำเนินการไปตาม ธรรมชาติของงาน ทำงานอย่างมีสติ ทำให้เกิดปัญญา ปัญหาทั้งปวงก็ยอม คลี่คลายไปได้
ศาลเจ้า พ่อเสือ ใบที่ 7	神道不可杨 早起一炉香 专心来造我 便是吉兆祥	การที่คิดจะทำเผยแพร่ ยังไม่ได้ เพราะยังมี กรรมอยู่ ให้หมั่นเพียร	คำทำนายกล่าวว่า วิถีแห่งเทพไม่อาจ เปิดเผยได้ ตื่นเช้าจุดธูปสักการะ มุ่งมั่นสร้างบุญกุศลให้ตนเอง จะมีแต่

ตาราง 3 การวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความเชื่อในลัทธิเต๋า (ต่อ)

ชื่อศาลเจ้า/ ใบที่	คำทำนาย ภาษาจีน	คำแปลภาษาไทย	วิเคราะห์
		ในการกุศล ก็สำเร็จ ผลเป็นมงคล	เรื่องที่เป็นมงคล สะท้อนให้เห็นว่า ความเชื่อของลัทธิเต๋าจะเกี่ยวข้องกับ การเคารพธรรมชาติ วิถีเทพที่ว่า มักจะหมายถึง พลังเหนือธรรมชาติ ที่ควบคุมจักรวาลและชีวิตมนุษย์ ธรรมชาติเป็นสิ่งที่ลึกซึ้งเกินความ เข้าใจของมนุษย์ ไม่ควรเข้าไปยุ่ง เกี่ยวหรือพยายามเปลี่ยนแปลงและ ไม่นำไปเผยแพร่ในทางที่ผิด แต่ให้ ยอมรับความลึกลับของวิถีแห่ง ธรรมชาติตามหลักการของเต๋า การเริ่มต้นวันใหม่ด้วยการจุดธูปบูชา เป็นการแสดงความเคารพต่อเทพเจ้า เป็นการสร้างความสงบในจิตใจ ซึ่งเป็นนิมิตหมายที่ดีเป็นสิริมงคลต่อ ชีวิตนำพาชีวิตไปสู่ความสำเร็จ ความเจริญรุ่งเรือง
ศาลเจ้า ไต่ฮองกงโจวซือ ใบที่ 28	沐浴专心去问乩 神明说道人来迟 丁王会合才想遇 忽的忧愁盼望伊	ยี่สิบแปดชำระกายใจ ใสสะอาด ถามเทพเจ้า ว่าเขาจะมาหรือไม่ เขาคงมาแน่นอนอย่า ร้อนใจ ทุกข์ไปเฝ้าแต่เช้า น้อยค่อยเป็นการ	คำทำนายนี้มีแนวคิดของศาสนาเต๋า ที่เชื่อในเทพเจ้าตั้งคำที่ว่า 沐 浴 专 心 去 问 乩 อาบน้ำชำระร่างกายเพื่อไป ขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ทำนายสิ่งที่ ได้อิच्छานไว้ พฤติกรรมดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งของการเชื่อมโยงกับ เทพเจ้าหรือวิญญาณในลัทธิเต๋า ตั้ง คำที่ว่า 神明 说 道 人 来 迟 เป็นการ สะท้อนถึงความเชื่อในอำนาจของ เทพเจ้าว่าสิ่งที่อิच्छานไว้จะสำเร็จ แต่ต้องรอเวลาที่เหมาะสม ไม่ต้องทุกข์ใจ สิ่งที่หวังไว้จะสัมฤทธิ์ผลแน่นอนตามวัน เวลาที่เทพเจ้ากำหนดไว้

1.3 ความเชื่อในลัทธิขงจื้อ

ลัทธิขงจื้อจะให้ความสำคัญกับคุณธรรม จริยธรรม และการปฏิบัติตนในสังคม ความกลมกลืนและความเป็นระเบียบที่เกิดจากการปกครองของอริยปราชญ์สามารถสร้างความสงบสุขในสังคม โดยเชื่อว่าถ้ามนุษย์มีความเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจ และปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างมีน้ำใจ จะทำให้สังคมสงบสุข การปฏิบัติตนต่อผู้อื่นต้องมีระเบียบวิธีปฏิบัติ โดยการจัดวางความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ให้ถูกต้องตามบทบาทและหน้าที่ มีความกตัญญูต่อบิดามารดา โดยการมีบุตรสืบสกุล มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ มีความยุติธรรมไม่หาผลประโยชน์ใส่ตัว มีความจงรักภักดีรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อสร้างสังคมที่มีความยุติธรรม รู้จักประมาณตน ดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของเหตุผลความพอดี และหมั่นศึกษาหาความรู้ ขงจื้อเชื่อว่าอริยปราชญ์มีได้อยู่ที่สายเลือด หากอยู่ที่คุณธรรมและการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานในการคัดเลือกผู้นำเข้ารับราชการในเวลาต่อมา (ปานทิพย์ ศุภนคร, 2546) ดังต่อไปนี้

ตาราง 4 การวิเคราะห์เชื่อมโยงตามความเชื่อในลัทธิขงจื้อ

ชื่อศาลเจ้า / ใบที่	คำทำนายภาษาจีน	คำแปลภาษาไทย	วิเคราะห์
ศาลเจ้า กวนอู ใบที่ 67	才发君心天已知 何须问我决狐疑 愿子改图从孝悌 不愁家室不相宜	ใบที่ทกลีบเจ็ดทำอะไรก็ ไม่ตีให้เจ้าช่วยไม่มี ประโยชน์ ให้กลับใจ เป็นคนดี รักนับถือพี่ น้อง พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เท่านั้น ในครอบครัวจะมี สุขสบาย ทำอะไรก็ สำเร็จ ถ้ามป่วยต้อง เปลี่ยนหมอ เรื่องเงิน หาใหม่ ถ้ามเรื่องคู่ซำ ๆ	คำทำนายของเซียมซีใบนี้ มีความเชื่อของลัทธิขงจื้อแฝงอยู่ ซึ่งขงจื้อได้ให้ความสำคัญกับ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่ง 3 ใน 5 เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนใน ครอบครัว คือ สามีกับภรรยา พ่อกับลูก พี่กับน้อง ถ้าสาย สัมพันธ์ในครอบครัวดี ราบรื่น ทุกระดับชั้นจะทำให้บ้านหรือ ครอบครัวนั้น ๆ มีแต่ความสุข เมื่อระดับครอบครัวมีความสุข ระดับประเทศชาติก็จะสงบสุข ไปด้วย
ศาลเจ้า ซำโนเก็ง ใบที่ 2	婚姻皆由天注定 和合清吉万事成 云开月出正分明 必须进退问前程	เรื่องคู่ครองฟ้าลิขิต สรรพลิงจะสมหวัง ชะตาชีวิตแจ่มใส การงานสมประสงค์	คำทำนายนี้มีแนวคิดสอดคล้อง กับปรัชญาขงจื้อที่เชื่อในอาณัติ สวรรค์ หรือ 天命 ซึ่งเป็น เจตจำนงของสวรรค์ ขงจื้อเชื่อว่า เทียนเป็นเทพที่ให้ความเอาใจ ใส่ต่อสวัสดิภาพของมนุษย์ เป็นอย่างมาก มนุษย์ควรเดิน ตามทิศทางที่สวรรค์ได้กำหนดไว้

ตาราง 4 การวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความเชื่อในลัทธิขงจื้อ (ต่อ)

ชื่อศาลเจ้า / ใบที่	คำทำนายภาษาจีน	คำแปลภาษาไทย	วิเคราะห์
ศาลเจ้า อาเนี้ยเก็ง ใบที่ 25	从前学业心多劳 且喜圣功教化高 看来习的神妙枝 天子旁求仰英豪	เฝ้าอุทิศสำหรั้เรียนมา ก็มาก สามารถด้วย ความรู้และวิชา ถึงเวลาแล้วใช้ประกอบ กับปัญหาเป็นประโยชน์ ต่อตนเองและครอบครัว	เพื่อความสันติสุข ขงจื้อให้ ความสำคัญกับความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล ความสามัคคี ปรองดองของคนในครอบครัว เมื่อการแต่งงานถูกกำหนด โดยสวรรค์แล้ว ควรจะทำตาม การไม่ขัดโองการสวรรค์จะนำพา ความสุข ความเจริญรุ่งเรืองแก่ ผู้ปฏิบัติตาม คำทำนายนี้กล่าวถึงการศึกษา ในอดีตว่าต้องใช้ความมุ่งมั่น ความพยายาม ความขยัน หมั่นเพียร ทำให้ภาคภูมิใจใน ความสำเร็จอันสูงส่ง การฝึกฝน พัฒนาจนเกิดความรู้ความ ชำนาญอย่างสูงสุด พระราชา แสวงหาผู้มีความสามารถอัน น่าเลื่อมใส ซึ่งแนวคิดของลัทธิ ขงจื้อจะให้ความสำคัญของ การศึกษา เมื่อศึกษาจนมี ความรู้ถึงระดับหนึ่งแล้ว ประสงค์จะเข้ารับราชการก็ เดินทางเข้าเมืองหลวงเพื่อสอบ เข้ารับราชการได้ อย่างที่สมัย โบราณเรียกว่าการสอบ จอหงวน เพื่อรับใช้ราชสำนัก เป็นการนำความรู้ความสามารถ มาบริหารบ้านเมือง การฝึกฝน ทำให้เกิดทักษะที่ยอดเยี่ยม ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการ ปกครองบ้านเมือง สะท้อนให้ เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา

ตาราง 4 การวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความเชื่อในลัทธิขงจื้อ (ต่อ)

ชื่อศาลเจ้า / ใบที่	คำทำนายภาษาจีน	คำแปลภาษาไทย	วิเคราะห์
			เป็นช่องทางหนึ่งที่สามารถทำให้ ชาวบ้านทั่ว ๆ ไปยกระดับฐานะ ของตนเองเป็นข้าราชการ เพื่อความมั่นคงในชีวิตและ หลีกเลี่ยงความยากจนได้

2. ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ชาวจีนเชื่อว่าเทพเจ้าเป็นสัญลักษณ์ของพลังอำนาจที่เหนือธรรมชาติ มีอิทธิพลและบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของผู้คน เทพเจ้าไม่เพียงแต่เป็นผู้ควบคุมธรรมชาติและโชคชะตา แต่ยังเป็นตัวแทนของค่านิยม ศีลธรรม และความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตและประเพณี การบูชาเทพเจ้ามักเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนา เทพเจ้ามีบทบาทที่หลากหลายตามความเชื่อและประเพณีของแต่ละกลุ่มชน ดังนี้

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ชื่อศาลเจ้า/ ใบที่	เชื่อมโยงภาษาจีน	คำแปลภาษาไทย	วิเคราะห์
ศาลเจ้า พ่อเสือ ใบที่30	上帝降勅来 天下无过灾 人人安乐处 万事清心怀	เทพเจ้าส่งคำสั่งลงใต้ฟ้า ไม่มีภัยพิบัติทุกคนอาศัย ในแดนที่สงบสุขทุกเรื่อง ไร้กังวล	คำทำนายนี้แสดงให้เห็นความเชื่อ ของชาวจีนว่าให้ความสำคัญกับ เทพเจ้าเป็นอย่างมาก ซึ่งเชื่อว่า ท่านสามารถดลบันดาลทุกสิ่ง ทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นภัยพิบัติ หรือความสงบสุข ไม่ต้องกังวลใจ กับเรื่องใด ๆ เทพเจ้าจะเป็นผู้จัด สรรมาให้ เทพเจ้าในที่นี้ คือ เทพเจ้าช่างตีหรือพระเป็นเจ้า เป่ียงบน เป็นเทพเจ้าสูงสุดในยุค ราชวงศ์ซาง (1,057 - 503 ก่อน พ.ศ.) และราชวงศ์โจว (ก่อน พ.ศ. 503 - พ.ศ. 287)
ศาลเจ้า เล่าปุนเก้ากง ใบที่ 1	本头显赫是精明 万事求谋尽得成 富贵荣华添寿考 子孙安乐满家庭	ใบที่หนึ่งพึงรู้ชัดถนัดแน่ จะมีแต่ความสมบูรณ์ พูนผล เจ้าปุนเก้า มหัศจรรย์บันดาลดล	คำทำนายนี้แสดงให้เห็นถึงความ ศรัทธาในเทพเจ้าปุนเก้ากงว่า ท่านมีความปรีชาสามารถจนเป็น ที่รับรู้ของผู้คน ว่าถ้ามาอธิษฐาน

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (ต่อ)

ชื่อศาลเจ้า/ โบสถ์	เขียนซีภาษาจีน	คำแปลภาษาไทย	วิเคราะห์
ศาลเจ้า โจซือก้ง โบสถ์ 35	直上天衢拜玉皇 承上威权摠四方 凡事有人知说奉 三灾九祸尽消亡 喜得平安痊可日 春风桃李要生枝	ตรงไปสวรรค์บูชา เจ็กเซียนฮ่องเต้ ยอมรับ อำนาจที่ครอบคลุม ทุกทิศทุกเรื่อง มีคนรู้ และบอกกล่าวภัยพิบัติ ทั้งสามทุกซั้ทั้งเก้า จะหมดไป ได้รับความ สงบสุขในทุกวัน ลมฤดู ใบไม้ผลิตทำให้ต้นท้อ และพลัมงอกกิ่งใหม่	ขอพรจากท่านทุกสิ่งจะสมหวัง ดังปรารถนา ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ความมั่งคั่ง เกียรติยศ หรืออายุ ยืนยาว ลูกหลานจะมีความ ปลอดภัยพร้อมทั้งมีความสุข เทพเจ้าปูนเกล้าंगเป็นเทพประจำ ท้องถิ่นคอยดูแลทุกข์สุขของ ประชาชน คอยปกป้องรักษา ให้เกิดความร่มเย็นและการค้า เจริญรุ่งเรือง เจ็กเซียนฮ่องเต้ (玉皇) เป็นหนึ่งใน เทพเจ้าองค์สำคัญในลัทธิเต๋า ชาวจีนเชื่อว่าท่านเป็นเทพสูงสุด ที่ปกครองสวรรค์เป็นผู้ ควบคุมดูแลความเรียบร้อย ของจักรวาลและมนุษย์ เป็นผู้ กำหนดชะตากรรมของมนุษย์ และยังเชื่อว่าท่านเป็นผู้ตัดสิน วิญญาณของมนุษย์ว่าหลังจาก ตายแล้วจะไปอยู่ที่ใด ชาวจีน มักบูชาเพื่อขอพรให้ท่าน คุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย มีความสุข จากคำทำนายนี้ ได้เป็นการสร้างความหวังว่า เมื่อไปบูชาเจ็กเซียนฮ่องเต้ ซึ่งเป็นเทพเจ้าสูงสุดแล้ว ท่านมี พลังอำนาจครอบคลุมทุกทิศทาง คอยปกป้องคุ้มครองให้แคล้ว คลาดจากภัยอันตราย มีความ ปลอดภัย มีความสุข สงบ ชีวิต จะพบแต่ความเจริญรุ่งเรือง

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (ต่อ)

ชื่อศาลเจ้า/ โบสถ์	เขียนซีภาษาจีน	คำแปลภาษาไทย	วิเคราะห์
ศาลเจ้า พ่อเสือ โบสถ์ 32	封书寄来时 不免说东西 实地有方寸 神明力扶持	ชาวคราวใด ๆ ที่มีมา ไม่ควรต้องกล่าวโน่นนี่ แผ่นดินจะไม่ไร้ผลถึง คราวกุศล เทพยดาจะ บันดาลให้ประสบเอง	คำทำนายนี้เชื่อว่ามีเทพเจ้า มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ในการ บันดาลสิ่งต่าง ๆ ให้กับผู้ที่ ต้องการความช่วยเหลือให้ได้ ในสิ่งที่คาดหวังไว้ เมื่อถึงเวลาที่ เหมาะสมจะได้สิ่งที่ต้องการ สมความปรารถนา

สรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์คำทำนายในใบเขียนซีอาจสรุปได้ว่ามีคติความเชื่อทางศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่หลากหลายครอบคลุมทั้งความเชื่อทางศาสนาพุทธ โดยพบว่ามีคำสอนในเชิงพุทธปรัชญาที่เกี่ยวกับสติสัมปชัญญะ บุญกุศล การทำความดี ลัทธิเต๋าให้ความสำคัญกับพิธีกรรม การบนบานศาลกล่าวเพื่อขบไล่สิ่งอัปมงคลทั้งหลาย ดำเนินชีวิตเป็นไปตามธรรมชาติ หลีกเลียงความยุ่งยากซับซ้อน ปฏิบัติตนให้สมดุลสอดคล้องกับธรรมชาติ ส่วนลัทธิขงจื้อให้ความสำคัญกับคุณธรรม จริยธรรม และพิธีกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต การปฏิบัติตนในสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตน ความเชื่อในเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยเชื่อว่าเทพเจ้าองค์ต่าง ๆ มีอิทธิพลในการควบคุมธรรมชาติและโชคชะตา สามารถบันดาลให้ผู้ที่เคารพสักการะได้รับในสิ่งที่ตนปรารถนาตามที่ได้อธิษฐานขอพรไว้ ดังต่อไปนี้

1. ศาสนาพุทธเป็นที่ยึดเหนี่ยวและเป็นที่พักทางใจของชาวไทยในยามที่เผชิญกับอุปสรรคของชีวิต พุทธศาสนามีหลักธรรมคำสั่งสอนให้คนในสังคมเป็นคนดี มีคุณธรรม และมีเหตุผล พุทธศาสนาเกิดจากความ پاکเพียรของมนุษย์ในทางที่ถูก ในการสร้างสมคุณงามความดี อบรมบ่มเพาะตน จนรับรู้สภาวะความเป็นจริงอันนิรันดร์ จนตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า พุทธศาสนามีความสำคัญต่อชีวิตจิตใจของมนุษย์ ศาสนาพุทธนิกายเถรวาทจะยึดคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งถ้อยคำและเนื้อความ ทำให้ถูกมองว่าเน้นความเป็นปัจเจกมากกว่าส่วนรวม โดยมีหลักคำสอนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต สอนให้เข้าใจเรื่องเหตุและผลของการกระทำทางกาย วาจา ใจ เชื่อว่าทำกรรมดีจะได้ผลดีตอบ ซึ่งสอดคล้องกับ เตือน คำดี (2531) ที่กล่าวว่า ชาวพุทธจะไม่อ่อนวอนพระเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพราะมนุษย์เป็นศูนย์กลางของสรรพสิ่ง มนุษย์เป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตตนเอง ผลที่ต้องการต้องสำเร็จด้วยการลงมือกระทำตามเหตุปัจจัย ส่วนศาสนาพุทธนิกายมหายาน อันหมายถึง พาหนะใหญ่ ทั้งยังมีความหมายว่ายานที่สูงที่สุด ซึ่งตามความเชื่อของชาวพุทธฝ่ายมหายาน ยังเชื่อว่าเป็นยานที่รื้อขนสรรพสัตว์ได้ทุกประเภททุกวัย รวมทั้งสัตว์โลกทุกรูปทุกนาม เพื่อไปสู่พระนิพพาน และยานนี้ยังหมายถึงยานที่จะไปถึงพุทธภูมิโดยมีพระพุทธเจ้าองค์สำคัญที่สุด คือ พระอมิตาภพระพุทธเจ้า และมีพระโพธิสัตว์องค์สำคัญที่สุดคือพระอวโลกิเตศวรกวนอิม โดยการช่วยเหลือเวไนยสัตว์ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ หัวใจของการปฏิบัติธรรม ต้องมีทั้งปัญญาและกรุณาควบคู่กันไป เน้นการลดความเห็นแก่ตัว และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ชาวจีนมีความเชื่อในศาสนาพุทธ อาจเนื่องมาจากชาวจีน

มีประสบการณ์อันยาวนานในการเผชิญกับสถานการณ์การดำรงอยู่ร่วมกันของสิ่งหรือสภาวะที่หลากหลายแตกต่างกัน จนพร้อมที่จะเข้าร่วมกับวัฒนธรรมที่ต้องเผชิญอยู่เสมอ บรรยากาศพื้นฐานของดินแดน ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กับต่างวัฒนธรรม จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อเพื่อให้พุทธศาสนาอันเป็นความเชื่อ จากต่างแดนเข้าไปปักหลักร่วมกับวัฒนธรรมความคิดที่มีอยู่เดิม จนสามารถสร้างเอกลักษณ์ที่ประกอบขึ้น จากพหุลักษณะทางวัฒนธรรมได้อย่างสะดวก (ปกรณ ธิมปบุตรณ์, 2564) ซึ่งนิยามมหายานมิตติความเชื่อ เรื่องความเมตตา กรุณา ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ส่วนนิกายเถรวาทมิตติความเชื่อที่ว่าทำได้ดี

2. ศาสนาเต๋าเป็นศาสนาพื้นบ้านมีความเชื่อความศรัทธาที่พัฒนามาจากความคิดของชาวบ้านทั่วไป ในการแสวงหาปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัย มีความยำเกรงในอำนาจลึกลับ เหนือธรรมชาติ ตลอดจนงูต ผี ปีศาจ ทำให้มีความหวาดผวาทระแวงอยู่เสมอ เมื่อเผชิญกับอุบัติเหตุ หรือโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ก็หวังว่าจะมีอำนาจปาฏิหาริย์มาช่วยขจัดปัดเป่าทุกข์ภัยทั้งหลายให้หมดสิ้นไป จึงทำให้ผู้คนผูกติดอยู่กับพิธีกรรมการบนบานศาลกล่าว การปลุกเสก เครื่องรางของขลัง การสาธยาย เวทมนต์คาถาอัญเชิญอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาปกป้องคุ้มครองตนให้พ้นจากการรังควานของเหตุอัปมงคล ทั้งปวง ตลอดจนการบำเพ็ญตนให้เกิดพลังจิตเพื่อพิชิตอาเพศภัยนานาประการ (ปกรณ ธิมปบุตรณ์, 2564) ส่วนลัทธิเต๋าเป็นปรัชญาที่มีต้นกำเนิดในประเทศจีน มีหลักที่สำคัญในการดำเนินชีวิตให้เป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องใช้ความพยายามมากเกินไปในการดำเนินชีวิต หลีกเลี่ยงความยุ่งยากซับซ้อน การดำเนินชีวิต ต้องมีความสมดุลกันระหว่างพลังสองขั้วที่เรียกว่าพลังหยินและพลังหยางที่มีอยู่ในธรรมชาติ สรรพสิ่งในโลก ล้วนเป็นเอกภาพของสิ่งตรงข้าม การรับรู้มีแหล่งกำเนิดจากการปฏิบัติ การปฏิบัติหล่อหลอมให้เกิด ความรู้แท้ และเป็นบรรทัดฐานในการตรวจสอบความจริง แนวคิดของปรัชญาเต๋าวีถีแห่งการดำรงตน บนโลกที่มีความสลับซับซ้อนของสรรพสิ่งและปรากฏการณ์ หากได้แลเห็นเหตุและปัจจัยแล้วดำเนินไปตาม ครรลองอันมีอยู่โดยธรรมชาติแล้ว ปัญหาทั้งปวงย่อมแก้ไขได้ จึงไม่ควรฝืนต่อความเป็นจริง เมื่อสำเร็จ ผลก็ไม่แสดงออกอย่างลำพอง คุณค่าอันสูงสุดของคำสอนของลัทธิเต๋า คือ ปรัชญาชีวิตที่ทำให้เข้าใจต่อ สัจธรรมแห่งธรรมชาติชีวิต ซึ่งมีมนุษย์จำเป็นต้องประพฤติปฏิบัติตนให้สมดุลสอดคล้องกับธรรมชาติ จึงสามารถนำพาชีวิตของตนสู่ความสำเร็จตามความปรารถนา ถ้าประพฤติตามวิถีแห่งเต๋าแล้ว ชีวิตก็จะพบ ความเจริญรุ่งเรือง ดำรงตนด้วยความสุขสงบสันติ (นิโรธ จิตวิสุทธิ, 2564)

3. ศาสนาขงจื้อหรือลัทธิขงจื้อ ให้ความสำคัญกับอุดมการณ์ ค่านิยม และคุณค่าทางคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งพิธีกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต การปฏิบัติตนในสังคมเพื่อสร้างความสงบสุขและความเจริญในสังคม โดยเชื่อว่าถ้ามนุษย์มีความเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจ และปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างมีน้ำใจ จะทำให้สังคมสงบสุข การปฏิบัติตนต่อผู้อื่นต้องมีระเบียบวิธีปฏิบัติ โดยการจัดวางความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ถูกต้องตามบทบาทและหน้าที่ แนวคิดของลัทธิขงจื้อในการจัดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้น ขงจื้อให้ความสำคัญกับคนในครอบครัวมากที่สุด ขงจื้อมุ่งมั่นในการสร้างความเป็นระเบียบ และความกลมเกลียวในสังคมให้กับประชาชนจีนในยุคโบราณ ส่งเสริมความเคารพต่อพ่อแม่ ความเคารพต่อผู้อาวุโส และความเคารพต่อเพื่อน นอกจากนี้ เขายังสร้างโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการศึกษาและคุณธรรมในสังคม โดยเน้นความจริงจังในการทำงาน และความเคารพต่อความคิดของผู้อื่น การศึกษาและการสอนของขงจื้อเน้นศีลธรรมและคุณธรรมในการปกครองประเทศ โดยจัดการฝึกอบรมผู้ที่มีความรู้และความสามารถทางการเมืองให้เป็นผู้ปกครองที่มีความรู้ความสามารถ และยึดคุณธรรมเป็นสิ่งสำคัญ

4. ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวจีนมักจะเป็นเทพเจ้าในนิยายปรัมปราหรือเป็นเซียนในลัทธิต่าง ๆ ของจีน เช่น ลัทธิเต๋า ลัทธิขงจื้อ ในความคิดเห็นของชาวจีนเชื่อว่าเทพเจ้าเป็นสัญลักษณ์ของพลังอำนาจที่เหนือธรรมชาติ มีอิทธิพลและบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของผู้คน เทพเจ้าไม่เพียงแต่เป็นผู้ควบคุมธรรมชาติและโชคชะตา แต่ยังเป็นตัวแทนของค่านิยม ศีลธรรมและความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตและประเพณี การบูชาเทพเจ้ามักเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนา เทพเจ้ามีบทบาทที่หลากหลายตามความเชื่อและประเพณีของแต่ละกลุ่มชน เทพเจ้าแห่งโชคลาภเป็นที่เคารพนับถือของนักธุรกิจ เทพเจ้าปูนเกล้าก่งเป็นเทพเจ้าดูแลทุกข์สุขของชุมชน เก้งเซียนฮ่องเต้เป็นเทพเจ้าองค์สำคัญในลัทธิเต๋า เป็นผู้ควบคุมดูแลความเรียบร้อยของจักรวาล และมนุษย์เป็นผู้กำหนดชะตากรรมของมนุษย์

คติความเชื่อทางศาสนาพุทธ ศาสนาเต๋า ลัทธิขงจื้อ และความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ปรากฏอยู่ในคำทำนายในใบเซียมซีของศาลเจ้าเกือบทุกแห่ง ไม่ด้านใดก็ด้านหนึ่ง อย่างไรก็ตามศาลเจ้าเล่าปูนเกล้าก่งสะท้อนความเชื่อเพียงในด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น ขณะที่ศาลเจ้าแม่ทับทิมไม่ปรากฏความเชื่อในศาสนาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใด แต่เน้นไปที่ความเชื่อเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การศึกษาเนื้อหาคำทำนายในใบเซียมซีสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมประเพณีของชาวจีนในยุคโบราณ ว่ามีความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คติธรรมทางศาสนาซึ่งครอบคลุมทั้งศาสนาพุทธ ศาสนาเต๋า ศาสนาขงจื้อ ทำให้เข้าใจถึงปรัชญาในการดำเนินชีวิต หลักความคิดของคนในสังคม บทบาทสำคัญของศาสนาและบทบาทในเชิงจิตวิทยา โดยทำหน้าที่เป็นที่พึ่งทางใจของมนุษย์ ส่งผลให้เกิดความมั่นคงในจิตใจและมีกำลังใจในการใช้ชีวิต

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่อาจนำไปใช้ประโยชน์หรือนำไปใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การนำแนวคิด หลักการของเหตุและผลของการกระทำ การเข้าใจหลักกรรมตามคติความเชื่อทางศาสนามาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต
2. การปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับธรรมชาติ เข้าใจธรรมชาติของชีวิต
3. การปฏิบัติตนในสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเนื้อหาคำทำนายในมุมมองของปรัชญาเช่นปรัชญาทางการศึกษา ปรัชญาในการทำงาน ปรัชญาในการปกครองคน
2. ควรมีการศึกษาในรูปแบบการเปรียบเทียบปรัชญาของแต่ละสำนักว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- दनัย ไชยโยธา. (2539). *นानาคาสนา ความเชื่อและคาสนาพื้นบ้าน*. โอเดียนสโตร์.
- เดือน คำดี. (2531). *คาสนาเบื้องต้น*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถาวร ลิกขโกศล. (2561). เทพ สิ่งศักดิ์สิทธิ์และภูตผีปีศาจจีน. *ศิลปวัฒนธรรม*, 39(3), 134-141.
- ธวัช ปุณโณทก. (2528). *วัฒนธรรมพื้นบ้านคดิธรรมความเชื่อในวัฒนธรรมพื้นบ้าน*. โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- นิโรธ จิตวิสุทธิ์. (2564). *วิธีแห่งเต๋าโดยเหลาจื้อ*. ก้าวแรก
- ปกรณ ลิมปุนสรณ์. (2564). พุทธศาสนากับการสังเคราะห์ตนเข้ากับพหุวัฒนธรรมในสังคมจีน ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 3 - 6. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. 21(2), 83-94. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/liberalarts/article/view/248109/172053>
- ปานทิพย์ ศุภนคร. (2546). *ปรัชญาจีน*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มณี พยอมยงค์. (2528). *ความเชื่อของคนไทย ในวัฒนธรรมพื้นบ้าน*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ยศ สันตสมบัติ. (2537). *มนุษย์กับวัฒนธรรม*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิมล ตำศรี. (2540). วรรณกรรมใบเซียมซีในจังหวัดนครศรีธรรมราช. *สารนครศรีธรรมราช*, 27(1), 94-97.
- เสาวลักษณ์ อนันตศานต์ และ สุภัทรา บุญปัญญาโรจน์. (2558). *คดิชนกับคาสนา*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- Li, L. (2017). *The Study of Folk Beliefs and Folklore Art in Local Culture – Take The Case of The Black Dragon Temple of Tai Longshan in Li village Hengshan Country*. Xi'an Conservatory of Music.